

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Sayı :B 18 1 OGM 0 72 03/175
Konu :Arıcılığın Desteklenmesi

02/03/2010
ANKARA

(DAĞITIMLI)

Ülkemizde ticarete konu olan bal üretimi yıllık ortalama 70.000 ton civarında olup, bunun piyasa değeri 300 milyon dolar civarındadır. Bu bal üretiminin yaklaşık %25 i çam balı şeklinde doğrudan ormanlarımızdan elde edilmektedir. Kestane, ıhlamur, akasya, orman gülü, ahlât gibi orman ağaç ve ağaççıklarından ve orman sayılan alanlardaki otsu bitkiler ve çiçeklerden elde edilen bal üretimi de dikkate alındığında toplam bal üretiminin büyük bir kısmının; Bakanlığımızın sorumluluk alanında olan ormanlar ve orman sayılan yerlerden elde edildiği hesaplanmaktadır.

Diğer taraftan arıcılık; Bakanlığımızın doğrudan görev alanına giren biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi noktasında çok önemli bir işlevi ifa etmekte, tabiattaki tozlaşmanın %85 i bal arıları tarafından gerçekleştirilmektedir.

Bu hususlar dikkate alındığında; , biyolojik çeşitliliğinin korunması, gıda güvenliğinin sağlanması, kırsal kalkınmanın ve ülke ekonomisinin geliştirilmesi açısından arıcılığın desteklenmesinin fevkalade önemli olduğu mütalaa edilmektedir.

Bakanlığımızca; arıcılık ve bal üretiminin desteklenmesini öncelikli faaliyet alanı olarak tespit edilmiştir. Bu amaçla; bir yandan, ormanlarımızda ve orman sayılan alanlarda mevcut arıcılık için faydalı türleri muhafaza altına alırken, diğer taraftan da yapılacak ağaçlandırmalarda bal üretimini destekleyecek türleri daha yoğun ve planlı şekilde kullanarak “**Bal Üretim Ormanları**” kurulmaya başlanmıştır.

Konu Bakanlığımız Ana Hizmet Birimlerini, bağlı Genel Müdürlük ve Kurumları, hülasa tüm teşkilatımızı ilgilendirdiğinden, takip edilecek metotlarla ilgili bir açıklamaya ihtiyaç duyulmuş olup, bu ihtiyaca binaen bu talimat hazırlanmıştır. Konunun tüm teşkilatımızca ortak şekilde yürütülmesi için aşağıda sıralanan hususlara riayet edilmesi uygun görülmüştür:

- a. Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon, mera ıslah, ve orman bakımı gibi çalışmalarda mümkün olduğunca **mevcut floranın olduğu gibi korunmasına** ehemmiyet gösterilecek, bu meyanda yonca, korunga, peygamber çiçeği, geven, kekik karahindiba, püren, yakı otu, katırtırnağı, beyaz ballıbaba, ormangülü, defne, keçiboynuzu vb. gibi arıcılık için uygun vejetasyonun tesisine özel önem verilecektir.

- b. Ağaçlandırma, rehabilitasyon, suni tensil çalışmalarında, köy yolları ve karayolu kenarı aalandırmalarında, servis yollarında ve yangın emniyet şeritlerinde yetişme muhiti özelliklerini dikkate alarak; akasya, akaaa, ihlamur, kestane, orman gl, okalıptüs, keçi boynuzu, demir ağacı katalpa, sofora, kekik, akaaa, sandal, kocayemiş, kızılıcık, dağ muşmulası, alı, ahlut, söğüt, yaban mersini, hayıt, hünnap gibi uygun türlerin karışıma katılması sağlanacaktır. Bazı bitkilerin nektar ve polenleri zehirli olabileceğinden arıcıkla ilgili çalışmalarda; Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri, niversiteler, Ormancılık Araştırma Enstitüsü ve Müdürlükleri ve bizzat arıcılarla işbirliğine gidilecektir.
- c. Yanan Alanların Rehabilitasyonu ve Yangına Dirençli Orman Tesisi(YARDOP) Projeleri kapsamında yapılacak aalandırmalarda; bal üretimine yönelik aa aacık ve otsu türlere öncelik verilecektir.
- d. Üretim alışmaları esnasında, zaruret olmadıkça, biyolojik çeşitlilik ve arıcılık açısından önemli olan; kestane, ihlamur, orman gl gibi türlerin korunmasına ve kesilmemesine yönelik tedbirler alınacaktır. Odun dışı ürünlerin üretimi yapılırken, çiçeklenme dönemi ve bal üretimine de dikkat edilerek erken (*bal ve polen veriminin en fazla olduğu dönemlerde*) retim yapılmamasına, bir sonraki yılın çiçeklerine zarar verilmemesine dikkat edilecektir.
- e. Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları, zel evre Koruma Alanları ve diğer korunan alanlarda yapılacak planlarda, ağaçlandırma, rehabilitasyon, amenajman ve silvikültür planlarının yapımı aşamasında ve üretim çalışmaları esnasında arıcılardan ve sektör temsilcilerinden gelen talepler fonksiyonel planlama ilkeleri çerçevesinde değerlendirecek, uygun görülenlerin planlara işlenmesi sağlanacaktır.
- f. Ülkemizin bal üretiminin yaklaşık dörtte birinin yapıldığı ve yoğun olarak Ege-Akdeniz kuşağında bulunan **“Basralı-balsıralı kızılıcık ormanlarının”** bu özelliğinin korunmasına, gen kaynaklarının muhafazasına, buraların bal üretim ormanları olarak ayrılmasına, sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri ve ekosistem tabanlı fonksiyonel planlama ilkeleri çerçevesinde devam edilecektir. Bu özelliğe sahip olan diğer alanlarda ve aa türlerinde de aynı hassasiyet gösterilecektir.
- g. am balı; am pamuklu koşnili (*Marchalina hellenica*) isimli böceğin, kızılıcık aalarındaki salgısından üretilmektedir. am balı dünyada % 90 oranında ülkemizde ve % 10 oranında Yunanistan’da bulunmaktadır. Bilhassa Avrupa Birliği lkelerinin damak tadına hitap eden bu salgı balı rakipsiz ihraç rnmzdr. am balı üretim sezonunun Ağustos ayının ikinci yarısı ile Ekim ayı ortasına kadar oluşu, yayla balı üretimi sonunda arıcılarımızın genellikle iek bulunmadığı dönemde bal üretimi ile gelir sahibi olmalarına imkan vermektedir. Ülkemiz için oldukça önemli olan bu böceğin gen kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için niversiteler ve Araştırma Kurumları ile işbirliği yapılacaktır.
- h. Diğer taraftan orman ve arıcılık, kırsal kalkınma, biyolojik çeşitliliğin ve gıda güvenliğinin sağlanması gibi konularda; Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım rgt (FAO), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı(UNDP), Avrupa Birliği gibi uluslar arası ve DPT, niversiteler, Odalar ve Birlikler gibi ulusal paydaşlarla ortak projeler yürütülmesine ehemmiyet gösterilecektir.

- i. Arıcılıkla ilgili çalışmalarda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanıp, 25.05.2003 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “Arıcılık Yönetmeliği” nde belirlenen esas ve usullere riayet edilecektir. Yönetmeliğin 5/1 maddesi “Devlet ormanlarında konaklayacak arıcıların izin ile ilgili usul ve esasları Orman Genel Müdürlüğüne belirlenir” hükmünü içermekte olup, arıcılığın ve bal üretiminin desteklenmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, gıda güvenliğinin sağlanması, kırsal kalkınmanın desteklenmesi ve ormanlardan çok amaçlı faydalanma ilkeleri çerçevesinde stratejik bir konu olarak mütalaa edildiğinden; **Devlet Ormanlarına ve orman sayılan alanlara konulan arı kovanları için; sahiplerinden ormanlara zarar verilmeyeceğine, idarenin şartlarına uyulacağına dair taahhüt alınmak şartıyla herhangi bir ücret** istenmeyecektir.
- j. Tabiatı Koruma Alanları ve Milli Parkların “mutlak koruma bölgeleri” dışında kalan alanlarında ve Özel Çevre Koruma Alanları ile diğer korunan alanlara konulacak arı kovanları için, korunan alanlar için hazırlanan “**Uzun Devreli Gelişme Planları**” nda aksine bir hüküm yer almadıkça ve idarece istenen belgelerin tanzimini müteakip arı kovanları konulabilecek ve bu kovanlar için **herhangi bir ücret istenmeyecektir**. Bakanlığımızın görev alanına giren tüm sahalara konulacak arı kovanları için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliğince belirlenen belgelerin ibraz edilmeleri mecburidir.
- k. Bakanlığımız Ana Hizmet Birimleri ve bağlı Kurum ve Genel Müdürlükler, mesul buldukları alanların mevzuat çerçevesinde korunması, mevzuatla verilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusunda tedbirlerini alacaklardır. Her birim bu tamimde belirlenen esaslar çerçevesinde kendi mevzuat ve uygulamalarını gözden geçirecek ve buna uygun hale getirecektir.
- l. Arıcılığa uygun pilot alanlarda gerek arıcılığa özendirerek istihdam oluşturmak, gerek birim kovandan daha fazla ürün alınmasını sağlamak, gerekse ürün çeşitliliğini teşvik etmek amacıyla, ORKÖY tarafından hazırlanan ilçe kalkınma plan önerileri doğrultusunda ferdi kredi desteği sağlanması ve bütçeden arıcılık için daha fazla pay ayrılmasına çalışılacaktır.
- m. Çeşitli statüler altında yer alan korunan alanlardan, ormanlardan veya orman sayılan alanlardan üretilen balların ve diğer ilgili ürünlerin Çevre ve Orman Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğü/Özel Çevre Koruma Kurumu kontrolü altında üretildiğine dair bir sertifikasyon sistemi geliştirilecektir.

Bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EKLERİ:

EK-1: Dağıtım Listesi

DAĞITIM LİSTESİ

1. Başbakanlık
  - a. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
2. 81 İl Valiliği (Çevre ve Orman İl Müdürlükleri)
3. Çevre ve Orman Bakanlığı
  - a. Orman Genel Müdürlüğü
  - b. DSİ Genel Müdürlüğü
  - c. Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
  - d. DMİ Genel Müdürlüğü
  - e. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
  - f. Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü
  - g. Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü
  - h. Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
  - i. ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü
  - j. Dış İlişkiler ve AB Dairesi Başkanlığı
  - k. ARGE Dairesi Başkanlığı
4. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
  - a. Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
  - b. Tarımsal Üretimi Geliştirme Genel Müdürlüğü
  - c. Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
  - d. Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
5. Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği
6. Odalar
  - a. TMMOB Orman Mühendisleri Odası
  - b. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
7. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (BM FAO) Orta Asya Alt Bölge Ofisi
8. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Ofisi
9. Üniversiteler
  - a. Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü
  - b. Muğla Üniversitesi Rektörlüğü
  - c. Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörlüğü
  - d. Düzce Üniversitesi Rektörlüğü
10. Orman Fakülteleri